

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств Івано-Франківської
області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Івано-Франківської області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Івано-Франківської області у I кварталі 2024 року свідчать, що на тлі безпекових ризиків та логістичних труднощів з перетином кордону респонденти очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні очікування залишаються високими. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 12.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.3%) (графік 1). У цілому по Україні – 8.5%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 56.3% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 50.0%), у цілому по Україні – 51.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, ціни на світових ринках (вплив чинника значно посилюється) та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **послаблення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 56.3% респондентів (у IV кварталі 2023 року – 81.3%), у цілому по Україні – 81.1%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (одні з найгірших очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 18.8%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 3.7%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.7%). Водночас очікується, що обсяги реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% третій квартал поспіль. У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 6.8% відповідно;
- **збільшення обсягів інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 12.5% і 6.3% відповідно (у попередньому опитуванні – 12.5% і 18.8% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 1.5% та 8.3% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 18.8% (одні з найгірших очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 6.3%;
- **повільніше зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства:** баланс відповідей – 75.0% (у попередньому кварталі – 87.5%). Водночас очікується дещо швидше зростання цін на продукцію власного виробництва: баланс відповідей – 80.0% (у IV кварталі 2023 року – 75.0%). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів / послуг власного виробництва впливають ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника нижчими темпами:** баланси відповідей – по 50.0% (у попередньому кварталі – по 68.8%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, надмірний податковий тиск, недостатній попит та занадто високі ціни на енергоносії (вплив останніх двох чинників значно посилюється) (графік 5).

Керівники підприємств області продовжують послаблювати свої очікування щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, занадто складну процедуру оформлення документів і невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати зобов'язання (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 9).

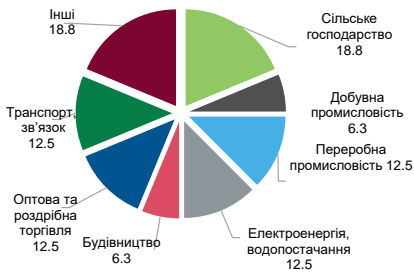
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.3%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

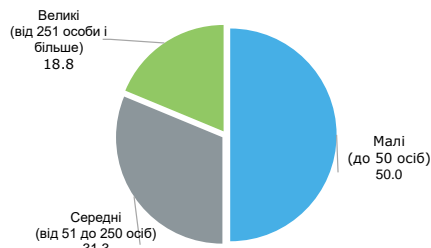
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поліпшився й оцінюється як добрий:** баланс відповідей – 18.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.3%). У цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2023 року – 12.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

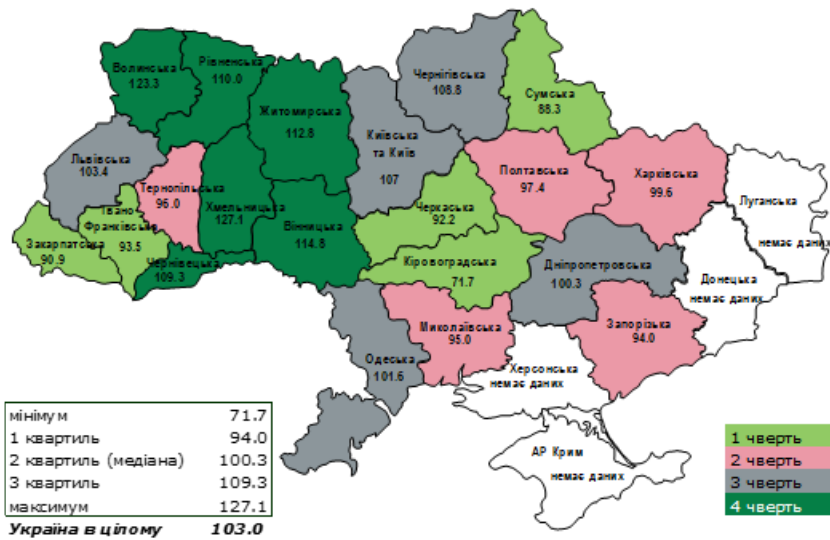

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 січня – 23 лютого 2024 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Івано-Франківської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	0.0	20.0	12.5	-18.8	-20.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	6.3	25.0	20.0	-6.7	-12.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-6.3	18.8	0.0	12.5	12.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-6.7	25.0	-6.3	18.8	6.3
кількості працівників	-12.5	-26.7	-18.8	0.0	-18.8

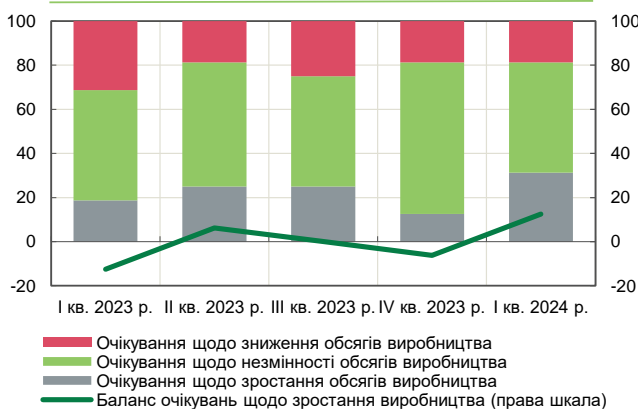
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

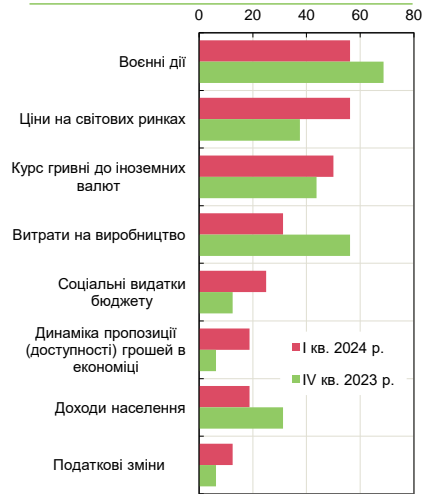
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

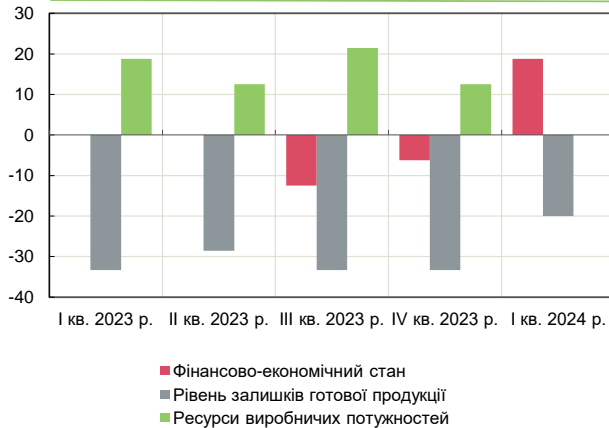
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

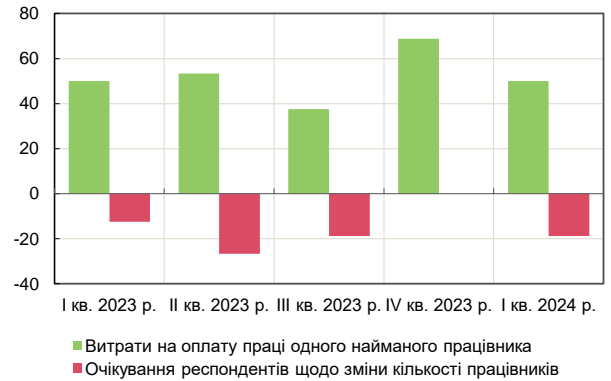
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

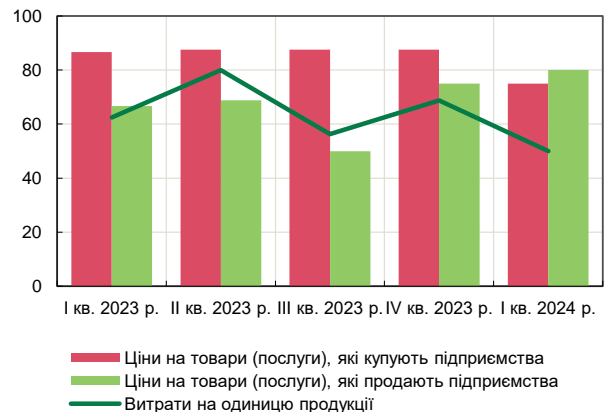
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

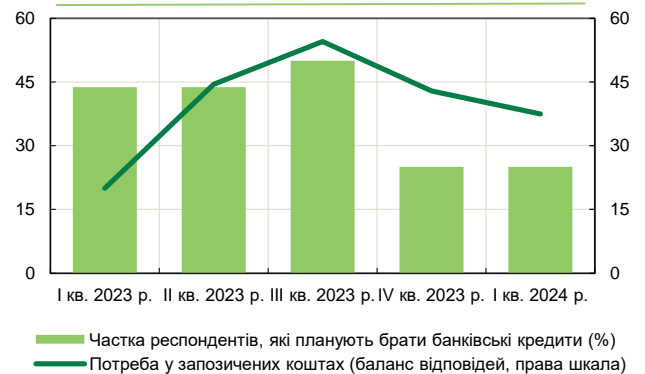
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

